

УДК 811.112.'276.6:37

РУБАНА Євгенія – аспірант кафедри германського, загального і порівняльного мовознавства Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, вул. Садова, 5, Чернівці, 58001, Україна (ye.pyntiuk@chnu.edu.ua)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4039-0977>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2023.53.10>

Бібліографічний опис статті: Рубана, Є. (2023). Терміносистема німецької фахової мови архітектури та будівництва: системні характеристики та гніздова структурація. *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологія»*, 53, 86–93, doi: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2023.53.10>

ТЕРМІНОСИСТЕМА НІМЕЦЬКОЇ ФАХОВОЇ МОВИ АРХІТЕКТУРИ ТА БУДІВНИЦТВА: СИСТЕМНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ТА ГНІЗДОВА СТРУКТУРАЦІЯ

Анотація. У статті розглянуто терміносистему німецької фахової мови архітектури та будівництва як об'єкт лінгвістичного опису термінознавства. Мета роботи – здійснити комплексний лінгвістичний аналіз, систематизувати та узагальнити системні властивості терміносистеми німецької фахової мови архітектури та будівництва (НФМАБ), а також актуалізувати на її матеріалі проблему гніздової структурації термінолексики. Досягнення мети передбачає використання не лише загальнонаукових методів дослідження, а саме: аналізу, синтезу, моделювання тощо, а й методів лінгвістичних досліджень, зокрема, описового і методик та технік структурного методу, як-от: семантичного, компонентного, дефініційного, етимологічного аналізів та аналізу за безпосередніми складниками.

Наукова новизна студії обґрунтована фіксацією та описом системних властивостей системи НФМАБ. На основі аналізу базових термінознавчих понять термін НФМАБ трактуємо як засіб вербалізації або ретрансляції спеціального поняття сфери архітектури та будівництва, складник досліджуваної галузевої термінології, що утворює з іншими одиницями сфери знань мережеву сітку експліцитних об'єктивних відношень. Терміносистему НФМАБ об'єктивовано як комплексну динамічну систему термінів та термінологічних сполучень у ділянці архітектури й будівництва, об'єднаних прямо чи опосередковано мережею ієрархічних, гіперо-гіпонімічних, кореляційних, асоціативних, полісемічних, синонімічних, антонімічних тощо зв'язків із метою реалізації відповідного комунікативно-тематичного завдання в процесі міжкультурної фахової комунікації.

У розвідці також вперше висвітлено результати дослідження словотвірних та словосполучних термінологічних гнізд НФМАБ (із 858 гніздотвірними ядерними компонентами, які об'єднують 3854 терміни й термінологічні сполуки).

Ключові слова: термін, термінологічне гніздо, термінологічна система, німецька фахова мова архітектури та будівництва, гніздова структурація.

RUBANA Yevheniia – PhD student at the Department of Germanic, General and Comparative Linguistics of Yuriy Fedkovich Chernivtsi National University, 5, Sadova Str., Chernivtsi, 58001, Ukraine (ye.pyntiuk@chnu.edu.ua)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4039-0977>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2023.53.10>

To cite this article: Rubana, Ye. (2023). Terminosystema nimetskoï fakhovoi movy arkhitektury ta budivnytstva: systemni kharakterystyky ta hnizdova strukturatsiia [Terminological system of the German professional language of architecture and construction: system characteristics and nested structuring].

Problemy humanitarnykh nauk: zbirnyk naukovykh prats Drohobytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Seriiia «Filolohiia» – Problems of Humanities. “Philology” Series: a collection of scientific articles of the Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, 53, 86–93, doi: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2023.53.10> [in Ukrainian].

TERMINOLOGICAL SYSTEM OF THE GERMAN PROFESSIONAL LANGUAGE OF ARCHITECTURE AND CONSTRUCTION: SYSTEM CHARACTERISTICS AND NESTED STRUCTURING

Summary. *The terminological system of the German professional language of architecture and construction is considered in the article as an object of linguistic description of terminology science. The purpose of the work is to carry out a complex linguistic analysis, systematize and generalize system properties as well as update the problem of nest structuring on the basis of the terminological system of the German professional language of architecture and construction (GLSPAC). Achieving the goal involves the use of not only general scientific research methods namely analysis, synthesis, modeling etc., but also methods of linguistic researches in particular the descriptive method and techniques of the structural method such as semantic, component, definitional analyzes etc.*

The scientific novelty of the studies is justified by the fixation and description of the system properties of the GLSPAC terminological system. Based on the analysis of the correlation of basic terminological concepts, the term GLSPAC is interpreted as a lexeme that serves as a means of verbalizing or relaying a special concept of the field of architecture and construction, is a component of the studied industry terminology, forming with other units of the field of knowledge a network of explicit objective relations. The concept of the terminological system of GLSPAC is objectified as a complex dynamic system of terms and terminological combinations in the field of architecture and construction, which are united directly or indirectly by a network of hierarchical, hyperhyponymic, correlational, associative, polysemic, synonymous, antonymic relations etc. in order to implementation of the appropriate communicative thematic task in the process of intercultural professional communication.

The article also highlighted for the first time the results of the research of word-forming and word-connecting terminological nests of GLSPAC (with a total number of 858 nest-forming components), which combine 3854 terms and term compounds.

Key words: *term, terminological nest, terminological system, German professional language of architecture and construction, nested structuring.*

Постановка проблеми. Процес інтеграції України в Європейський Союз і світову спільноту, становлення будівничої й інженерної думки, а також перспектива відбудови інфраструктури українських міст, відродження української архітектурної історії, генетичного коду та спадщини будівничої галузі наших пращурів слугує не тільки запорукою підтримки та розвитку партнерських зв'язків і контактів із світовими лідерами в галузі архітектури й будівництва, а й основною стратегічною лінією розвитку українського містобудування. Це стимулює впровадження нових моделей управління етапами виробничо-технічного циклу і, як наслідок, модернізацію алгоритму ведення професійної міжкультурної комунікації.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Через багатовекторність та поліфункційність галузі архітектури та будівництва, що включає такі ланки, як історія та теорія

архітектури, містобудування, надземне будівництво, дизайн інтер'єру і екстер'єру, розрахунок й проектування систем освітлення та ілюмінації, ландшафтної архітектури тощо, на синхронному зрізі не існує єдиної термінологічної бази, яка допомогла б уніфікувати таксономічні одиниці НФМАБ за відповідними напрямками й оптимізувати процес оволодіння іноземною фаховою термінологією з цієї сфери, а значить – і процес міжкультурної фахової комунікації. У своїх роботах провідні вітчизняні та зарубіжні вчені (Л. П. Білозерська, А. С. Д'яков, Т. Р. Кияк, С. В. Кійко, І. М. Кочан, Л. М. Полюга, Т. Рьольке, Л. О. Симоненко, Г.-Р. Флук, В. Шмідт та ін.) неодноразово порушували термінознавчу проблематику, проте й досі не підготовлено лінгвістичних розвідок, які б репрезентували комплексний лінгвістичний опис різнорівневих галузевих терміносистем.

Дослідження особливостей галузевої термінології архітектури та будівництва особливо актуальне сьогодні, в епоху трансдисциплінарних студій. Компетентність та ефективність професійної діяльності сучасних зодчих, архітекторів і будівельників часто-густо залежить і від рівня іншомовної комунікативної компетентності та вміння орієнтуватися у фаховій термінології. Терміни архітектури та будівництва тривалий час перебували на периферії термінознавчої науки і не були об'єктом лінгвістичного опису. **Мета** нашої розвідки – комплексний аналіз й узагальнення системних характеристик та феномену гніздової структурації одиниць німецької фахової мови архітектури й будівництва (далі – НФМАБ). Досягнення поставленої мети передбачало розв'язання таких практичних та теоретичних завдань:

- описати специфіку кореляції й диференціації понять *термін* і *терміносистема НФМАБ*;

- встановити характер ієрархічних відношень у терміносистемі НФМАБ;

- з'ясувати особливості впливу феномену гніздової структурації термінів архітектури та будівництва на характер термінотворення та встановлення ієрархічних відношень всередині терміносистеми НФМАБ.

В основу лінгвістичного аналізу покладено матеріал суцільної вибірки з розробленого нами двомовного перекладного словника термінів архітектури та будівництва (Кійко & Пинтюк, 2020). Методологічну базу студій терміносистеми, складниками якої є 6108 термінів та терміносполук, становлять як загальнонаукові методи дослідження (аналіз, синтез, моделювання), так і методи лінгвістичних досліджень (описовий, методики структурного методу, як-от: семантичний, компонентний, дефініційний, етимологічний аналізи, аналіз за безпосередніми складниками).

Виклад матеріалу. Зміна лінгвістичної парадигми диктує й актуалізує потребу встановлення системних та асистемних властивостей галузевих терміносистем, яким, на думку лінгвістів, притаманний вищий ступінь систематизованості, ніж загальномовному словниковому складу. Системні класифікаційні характеристики термінологічного реєстру конкретної сфери людського знання

є тією передумовою, яка сприяє модифікації поняття *термінологія* і реконструкції *термінологічної системи* та її ієрархічних зв'язків на різних етапах історичного розвитку певної фахової мови. Чимало дослідників переконані, що класифікацію та систематизацію термінологічних одиниць не варто пов'язувати з системою фахової мови, а необхідно шукати закономірності взаємозв'язку саме з системністю науки, яку ті чи ті терміни репрезентують. Вважається, що системний характер науки спричиняє той індекс сполучуваності, який не може бути наслідком впливу норм мови (Школьна, 2020, с. 105)

П. Вацлавик, Дж. Бивин, Д. Джексон окреслюють терміносистему як «агрегат об'єктів і відношень між об'єктами і їх властивостями», що безпосередньо демонструє метамовна модель терміна, згідно з якою складові елементи ядра терміна фіксовано на основі наявних семантичних відношень всередині нього самого. Отже, об'єктами терміносистеми є описувані через встановлені властивості складники цієї системи, які забезпечують її цілісність. Термін же трактовано як знак фахової мови, інтегрований в систематику термінів та понять, використовуваних у досліджуваній сфері науково-технічного знання (Шнідер, 2010, с. 87).

Опираючись на твердження М. П. Кочергана про системний характер лексичного складу мови, вважаємо, що системність термінологічних одиниць детермінована можливістю тлумачення будь-якої з них через інші словникові одиниці, тобто опис всього термінологічного складу передбачає залучення обмеженої кількості елементів й усталеної форми фіксації понять, явищ, об'єктів і предметів об'єктивного світу (Кочерган, 2010, с. 263).

Відповідно до представлених дефініцій поняття *терміносистема*, особливості кореляції понять *терміносистема НФМАБ* та *термін НФМАБ* обґрунтовуємо в такий спосіб. Під поняттям *термін НФМАБ* розуміємо лексичну одиницю, що слугує засобом вербалізації чи ретрансляції спеціального поняття галузі архітектури та будівництва, є складовим елементом представленої терміносфери, утворюючи з іншими її елементами мережу класифікаційних ієрархічних відношень та зв'язків.

У рамках вивчення метамовної моделі терміна НФМАБ констатуємо такі його властивості, як-от: системний характер, дефінітивність, точність, відсутність спеціального експресивного забарвлення, стилістична нейтральність.

На одному з найважливіших етапів нашого лінгвістичного дослідження – у процесі укладання «Німецько-українського словника термінів архітектури та будівництва» (Кійко & Пинтюк, 2020) загальним обсягом 6108 термінів і терміносполук та моделювання двомовного перекладного словника нового типу обсягом понад 40000 слів, покликаному допомогти українським фахівцям у галузі архітектури та будівництва бути рівноправними членами світової наукової спільноти, виявлено ще одну вагому ознаку терміна НФМАБ – полісемію. Хоч загальноприйнятим є уявлення про те, що термін – однозначний, на практиці виявляємо чимало багатозначних термінів, як-от: *abbinden* 1. затвердіти (про бетон), тверднути (про клей), кам'яніти (про цементний розчин); облицювати цементним розчином, гідратувати (про цемент); 2. (*dep.*) зрощувати (дерев'яні конструкції в будівлі); 3. розпадатися (про бітумну емульсію); 4. підганяти (кондиціоновану поверхню); *das Abklopfen* 1. струшування фільтрувальних рукавів; 2. видалення окалини; 3. футерування поду печі; 4. очищення; 5. обробка поверхні природного каменю; *der Stich* 1. стріла, підйом арки; 2. гравюра (на міді або металі) тощо (Кійко & Пинтюк, 2020; Рубана, 2022).

Терміносистему НФМАБ розглядаємо як сукупність термінів і терміносполук у галузі архітектури та будівництва, об'єднаних прямо чи опосередковано мережею експліцитних відношень (наприклад, ієрархічних, гіперо-гіпонімічних, кореляційних, асоціаційних, синонімічних, антонімічних тощо) (Рубана, 2022) і націлених на імплементацію комунікативно-тематичного завдання та реалізацію фахової комунікації. З огляду на представлену дефініцію, важливо експлікувати можливість перетину й накладання досліджуваної термінологічної системи з терміносистемами суміжних та несуміжних галузей науки і, як результат, виокремити групи термінів, які є складниками одразу декількох терміносфер. Адже галузеві терміносистеми не є ізольованими, тож інтегративний характер понять уні-

фіковано на міжгалузевому рівні відповідно до норм загальнолітературних мов (Боднар, 2015, с. 38). Так, терміносполука *Brei anrühren* у системі термінів кулінарії позначає процес приготування страв з крупів чи пшона методом заварювання, а в терміносистемі НФМАБ її вживають на позначення процесу замішування будівельного розчину.

На перетині класифікаційних ієрархічних зв'язків декількох сфер науково-технічного знання постає термінологічний інструментарій нових гібридних наук, покликаних досліджувати й описувати предмети та явища з урахуванням засад трансдисциплінарного підходу. Так, сфера архітектурної екології, надаючи можливість провідним інженерам, архітекторам та зодчим створювати архітектурні ансамблі з дотриманням принципів екологічного будівництва, акумулює в собі поняттєві підсистеми екології та архітектури. Використання методів лінгвістичного аналізу, а саме методик компонентного аналізу, аналізу словникових дефініцій та частотного, уможлиблює реконструкцію архітектонічного складу таких проміжних пластів лексики на конкретному історичному зрізі. Наприклад, визначаємо, що в останні десятиліття лексема *ökologisch* є найчастотнішим елементом саме в лексико-семантичному полі гіпероніма *das Baumaterial* у порівнянні з іншими одиницями синонімічного ряду (пор. *das Bauelement, der Baustoff*) (Рубана, 2021, с. 58).

Трансдисциплінарними зв'язками зі сферою архітектури та будівництва поєднані й такі гібридні галузі, як біоархітектура, будівельна теплофізика, інженерна геологія, гідротехніка, ландшафтна архітектура, історична архітектура тощо.

Експлікацію етапів розвитку терміносистеми НФМАБ не варто обмежувати лиш аналізом особливостей її взаємодії з іншими термінологіями. Важливо встановити закономірності функціонування досліджуваної терміносистеми та, що найголовніше, з'ясувати природу терміна як її основної одиниці, базові властивості якої у разі виходу за рамки цієї системи поступово втрачаються і набувають ознак спорадичності. Цей процес має в лінгвістиці назву деспеціалізації (детермінологізації) терміна (Кривець, 2015, с. 36). З іншого боку, фіксація таких лексичних одиниць

і їхніх термінологічних значень у словниковому складі літературної мови значно спрощує професійну комунікацію між фахівцями та нефхівцями на всіх етапах виробничо-технічного циклу та проведення будівельно-монтажних робіт.

Ми оцінюємо та описуємо термінологічну систему НФМАБ за 4 критеріями: стан, структура, функціонування, системні відношення (Шнідер, 2010, с. 87).

Сучасний стан терміносистеми НФМАБ можна характеризувати через сукупність функцій стану цієї терміносистеми, тобто через оцінку всіх константних та змінних її ознак. Цей критерій дає змогу актуалізувати змістове та інформаційне наповнення, властивості, характеристики, величини та ціннісні орієнтири конкретної терміносистеми. Щоб оцінити стан представленої термінологічної системи, достатньо вивчити особливості гніздової структури та описати окремі лексико-семантичні мікросистеми НФМАБ – термінологічні гнізда, які виконують функцію одиниць галузевої термінологічної системи та є каталізатором динамічного й континуального розвитку окремої фахової мови (Закреницька, 2008, с. 146). Термінологічне гніздо НФМАБ складає комплекс термінологічних одиниць, що репрезентують поняття сфери архітектури та будівництва зі спільним ядерним компонентом.

Як відомо, процес вивчення природи та ролі термінів у фахових текстах супроводжується використанням двох основних підходів – термінологічного аналізу фахового тексту та текстового аналізу термінологічної одиниці. Імплементация обох підходів у термінознавчі дослідження має тривалу лінгвістичну традицію й показує, що інформативний характер фахового тексту нерідко реалізується через використання складних термінів, які є засобом вираження складних понять і водночас способом нівелюванням полісемічних процесів. Вищий ступінь цілісності структурної та семантичної моделі терміна-композиції оптимізує функціональну спрямованість фахової міжкультурної комунікації та сприяє швидкому, лаконічному, доступному викладу інформації за умови мовної економії (Павлюк, 2019, с. 167).

Ядерні компоненти термінологічних гнізд НФМАБ виступають своєрідними

макроодинаміями досліджуваної терміносистеми, об'єднуючи лексеми термінологічної системи зі спільним семантичним компонентом відповідними системними зв'язками. Аналіз запропонованих термінологічних гнізд показав, що словотвірні (містять афіксальні слова, композити, юкстапозити) та словосполучні (в основі – термін-домінанта) гнізда окремих термінологічних одиниць і терміносполук НФМАБ акумулюють значну частину лексичного запасу фахової мови архітектури та будівництва. Загалом у терміносистемі НФМАБ зафіксовано 858 гніздотвірних ядерних компонентів (термінів-домінантів), що об'єднують 3854 терміни (63,1% всього мовного матеріалу, дібраного методом суцільної вибірки з розробленого нами двомовного перекладного словника) (Кійко & Пинтюк, 2020). Кількісні характеристики досліджуваних термінологічних гнізд НФМАБ продемонстровано на Рис. 1.

Таким чином, ми розмістили термінологічні гнізда НФМАБ у порядку зростання кількості їхніх складових елементів. Максимальний обсяг термінологічного гнізда – 108 термінів та терміносполук, мінімальна кількість складників одного термінологічного гнізда – 2 лексичні одиниці. Найчисельніше термінологічне гніздо утворюють терміни та термінологічні сполучення з домінуючою ядерною частиною *Vau-*: *der Bauablauf* (будівельний процес), *die Bauablaufplanung* (планування будівельно-монтажних робіт), *die Baustufe* (стадія будівельних робіт), *das Bauamt* (будівельне відомство), *die Bauarten* (види будівництва), *der Hochbau* (надземне будівництво), *der Tiefbau* (підземне будівництво), *der Holzbau* (будівництво із використанням дерев'яних елементів), *der Stahlbau* (будівництво із застосуванням сталевих конструкцій), *die Bauakustik* (будівельна акустика), *die Bauarbeiten* (будівельні роботи), *die Bauaufsicht* (архітектурно-будівельний контроль), *der Baubetrieb* (будівельна організація), *der Bauherr* (забудовник), *der Baukalk* (будівельне вапно) тощо (Кійко & Пинтюк, 2020). Ще одним яскравим прикладом терміна-домінанти термінологічного гнізда НФМАБ є, власне, ключове поняття цієї галузі людського знання – *die Architektur*, навколо якого об'єднуються 16 термінів та терміносполук (див. Рис. 2).

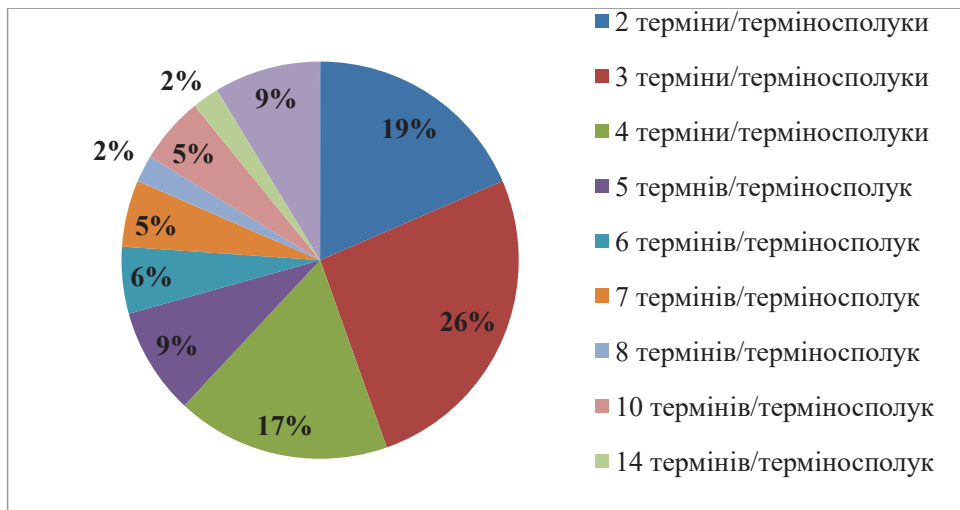

Рис. 1. Гніздова структурація терміносистеми НФМАБ

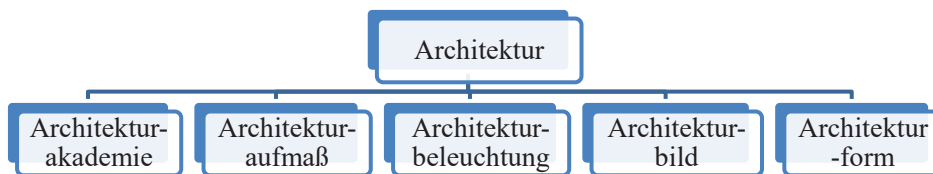

Рис. 2. Термінологічне гніздо з ядерним компонентом Architektur

Отже, робимо висновок, що явище гніздової структурації НФМАБ уможливує опис стану досліджуваної термінологічної системи на синхронному зрізі та в діахронії, а також індексує змістову зв'язність та системні класифікаційні відношення на матеріалі конкретної фахової мови – архітектури та будівництва. Проведений аналіз вказує на превалювання ядерних компонентів (термінів-домінант), що входять до числа базових термінологічних одиниць та репрезентують гіперо-гіпонімічні відношення у вказаній терміносистемі. Саме такі терміни-домінанти є ядром найчисленніших термінологічних гнізд, які налічують понад 15 термінологічних одиниць.

Зафіксовано також, що термінологічна система реалій НФМАБ містить як запозичені елементи з класичних мов (1473 терміни та терміносполуки), так і автохтонні термінологічні одиниці. Тривалість процесів термінологічної кодифікації обох категорій різна, адже, з одного боку, вихідна регламентована термінологічна система накладає свій відбиток на ядерні та периферійні термінологічні запо-

зичення, з іншого ж – у фаховій мові перекладу відбувається повторна термінологічна кодифікація, узгоджена з системними принципами фахової мови-реципієнта (Пинтюк, 2021, с. 163).

Функційність терміносистеми НФМАБ є, з одного боку, наслідком реалізації таких її підфункцій, як акумуляція, збереження, перенесення та ретрансляція наукового знання у сфері архітектури та будівництва. З іншого боку, виконання перелічених функцій має системний характер, що нівелює можливість трактувати значення лише окремих функцій і передбачає оцінку всього функційного потенціалу термінологічної системи НФМАБ з урахуванням принципу декомпозиції.

Ще одним важливим критерієм будь-якої терміносистеми загалом і термінологічної системи НФМАБ зокрема є структурність, що тісно пов'язана з критерієм ієрархічних відношень, до яких належать, наприклад, родові чи асоціативні (Рубана, 2022). В основу структурованості терміносистеми НФМАБ покладено загальнологічні постулати функці-

ювання системи та ознаку ізоморфності структури НФМАБ та її поняттєвих категорій. Досліджується німецька термінологія архітектури та будівництва формується й розвивається під впливом континуального процесу становлення сфери, поняттєві орієнтири якої репрезентує.

Висновки. Терміносистема німецької фахової мови архітектури та будівництва – це комплексна стійка система термінів та терміносполук, що характеризується континуальністю становлення, динамічністю розвитку, а також ізоморфною структурою. У процесі реалізації фахової міжкультурної комунікації терміносистема НФМАБ виступає засобом імплементації комунікативно-тематичного завдання у цій сфері знань чи діяльності.

Вивчення особливостей гніздової структури та термінологічних гнізд НФМАБ допомогло встановити такі базові властивості згаданої термінологічної системи, як структурність, вичерпність, цілісність, динамічність, стійкість.

Перспективу подальших розвідок убачаємо в деталізації емерджентних властивостей терміносистеми НФМАБ і тих її термінологічних пластів, що належать одразу до кількох терміносфер, утворюючи в такий спосіб мережу трансдисциплінарних зв'язків між суміжними й несуміжними з галуззю архітектури й будівництва сферами людського знання та формуючи термінологічний інструментарій для нових гібридних наук.

ЛІТЕРАТУРА

- Боднар О. М.** Лінгвістичні особливості німецької фахової мови екології: дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Київ, 2016. 401 с.
- Закреницька Л. А.** Гніздова структурація англійської християнсько-богословської терміносистеми. *Наукові записки. Серія «Філологічна»*. Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія». № 9. 2008. С. 145–153.
- Кійко С. В., Пинтюк Є. С.** Німецько-український словник термінів архітектури та будівництва. Чернівці : Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, 2020. 144 с.
- Кочерган М. П.** Загальне мовознавство. Київ : Видавничий центр «Академія», 2010. 464 с.
- Кримець О.** Термінологізація та детермінологізація як результат взаємовпливу мовної та наукової картин світу. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія «Проблеми української термінології». 2015. № 817. Львів : Видавництво Львівської політехніки. С. 36–41.
- Павлюк І. Б.** Фахова комунікація, фаховий текст та його типи. *Науковий вісник ДДПУ імені І. Франка. Серія «Філологічні науки»*. Мовознавство. № 12, 2019. С. 165–169.
- Пинтюк Є. С.** Етимологічні характеристики інтернаціоналізмів і термінів іншомовного походження німецької фахової мови архітектури та будівництва. *Закарпатські філологічні студії*. Вип. 17. Том 1. 2021. С. 162–166.
- Рубана Є. С.** Синонімічні відношення у терміносистемі німецької фахової мови архітектури та будівництва. *KELM (Knowledge, Education, Law, Management)*. № 7 (43). Vol. 2, 2021. P. 55–60. URL : <http://kelmczasopisma.com/viewpdf/7539>.
- Рубана Є. С.** Антонімічні відношення терміносистеми німецької фахової мови архітектури та будівництва. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер. : Філологія. № 54. 2022. С. 87–90.
- Рубана Є. С.** Конструювання лінгвістичного корпусу: від теорії до практики (на матеріалі німецької фахової мови архітектури та будівництва). *New development horizons of philological science : Scientific monograph*. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2022. P. 290–314.
- Рубана Є. С.** Полісемія у терміносистемі німецької фахової мови архітектури та будівництва. *Науковий вісник Чернівецького університету. Германська філологія*. 2022. № 835-836. С. 108–117.
- Школьна Н. О.** Німецька фахова мова промислової автоматизації: структура, семантика і функціонування : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. Чернівці, 2020. 317 с.
- Schnieder L.** Formalisierte Terminologien technischer Systeme und ihrer Zuverlässigkeit. Dissertation, Technische Universität Braunschweig, 2010. 191 S.

REFERENCES

- Bodnar, O. M.** (2016). *Linhvistychni osoblyvosti nimetskoi fakhovoi movy ekolohii [Linguistic features of the German technical language of ecology]*. (PhD thesis). Kyiv: Kyivskiyi natsionalnyi universytet imeni Tarasa Shevchenka [in Ukrainian].

- Kiiko, S. V., Pyntiuk, Ye. S.** (2020). *Nimetsko-ukrainskyi slovnyk terminiv arkhitektury ta budivnytstva*. [German-Ukrainian dictionary of architecture and construction terms]. Chernivtsi: Chernivetskyi natsionalnyi universytet im. Yu. Fedkovycha [in Ukrainian].
- Kocherhan, M. P.** (2010). *Zahalne movoznavstvo* [General linguistics]. Kyiv: Vydavnychiy tsentr "Akademiia" [in Ukrainian].
- Krymets, O.** (2015). *Terminolohizatsiia ta determinolohizatsiia yak rezultat vzaiemovplyvu movnoi ta naukovoï kartyn svitu* [Terminologicalization and determinologicalization as a result of the mutual influence of linguistic and scientific world pictures]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnika». Seriiia «Problemy ukrainskoi terminolohii» – Journal of Lviv Polytechnic National University. Series of Ukrainian Terminology Issues* (Issue 817), (pp. 36–41). Lviv : Vydavnytstvo Lvivskoi politekhniki [in Ukrainian].
- Pavliuk, I. B.** (2019). *Fakhova komunikatsiia, fakhovyi tekst ta yoho typu* [Professional communication, professional text and its types]. *Naukovyi visnyk DDPU imeni I. Franka. Seriiia «Filolohichni nauky». Movoznavstvo – Research Journal of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University. Series «Philology» (Linguistics)* (Issue 12), (pp. 165–169) [in Ukrainian].
- Pyntiuk, Ye. S.** (2021). *Etymolohichni kharakterystyky internatsionalizmiv i terminiv inshomovnoho pokhodzhennia nimetskoï fakhovoï movy arkhitektury ta budivnytstva* [Etymological characteristics of internationalisms and terms of foreign origin in the German professional language of architecture and construction.]. *Zakarpatski filolohichni studii – Transcarpathian Philological Studies* (Issue 17. Vol. 1), (pp. 162–166) [in Ukrainian].
- Rubana, Ye. S.** (2021). *Synonimichni vidnoshennia u terminosystemi nimetskoï fakhovoï movy arkhitektury ta budivnytstva* [Synonymous relations in the terminological system of the German professional language of architecture and construction]. *KELM (Knowledge, Education, Law, Management)* (Issue 7 (43). Vol. 2), (pp. 55–60) [in Ukrainian]. Retrieved from <http://kelmczasopisma.com/viewpdf/7539>
- Rubana, Ye. S.** (2022). *Antonimni vidnoshennia terminosystemy nimetskoï fakhovoï movy arkhitektury ta budivnytstva* [Antonymous relations of the terminological system of the German professional language of architecture and construction.]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Ser.: Filolohiia – International Humanitarian University Herald. Philology* (Issue 54), (pp. 87–90) [in Ukrainian].
- Rubana, Ye. S.** (2022). *Konstruiuvannia linhvistychnoho korpusu: vid teorii do praktyky (na materiali nimetskoï fakhovoï movy arkhitektury ta budivnytstva)* [Construction of a linguistic corpus: from theory to practice (on the material of the German professional language of architecture and construction)]. *New development horizons of philological science: Scientific monograph* (pp. 290–314). Riga, Latvia : Baltija Publishing, [in Ukrainian].
- Rubana, Ye. S.** (2022). *Polisemiia u terminosystemi nimetskoï fakhovoï movy arkhitektury ta budivnytstva* [Polysemy in the terminological system of the German professional language of architecture and construction]. *Naukovyi visnyk Chernivetskoho universytetu. Hermanska filolohiia – Germanic Philology Journal of Yuriy Fedkovych Chernivtsi National Unoversity* (Issue 835–836), (pp. 108-117) [in Ukrainian].
- Shkolna, N. O.** (2020). *Nimetska fakhova mova promyslovoi avtomatyzatsii: struktura, semantyka i funktsionuvannia* [German professional language of industrial automation: structure, semantics and functioning]. (PhD thesis). Chernivtsi : Chernivetskyi natsionalnyi universytet imeni Yuriiia Fedkovycha [in Ukrainian].
- Schnieder, L.** (2010). *Formalisierte Terminologien technischer Systeme und ihrer Zuverlässigkeit* [Formalized terminologies of technical systems and their reliability]. (PhD thesis), Braunschweig: Technische Universität [in German].
- Zakrenytska, L. A.** (2008). *Hnizdova strukturatsiia anhliiskoi khrystyiansko-bohoslovskoi terminosystemy* [Nested structure of the English Christian and theological terminology]. *Naukovi zapysky. Seriiia «Filolohichna». Ostroh: Vydavnytstvo Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia» – Scientific Notes of Ostroh Academy National University: Philology Series* (Issue 9), (pp 145–153) [in Ukrainian].